kampe anga, kurio išorė aptiškusi žalios spalvos glazūra, fragmentas, neglazūruotų keraminių indų – virimo puodų, vazono dalių. Jono Kazimiero šilingo dydžio moneta ir švininė prekės plomba. Tolesnių tyrimų metu ankstyviausiųjų sluoksnių chronologija turėtų būti patikslinta.

1,2 m gylyje išlikęs XVII a. pabaigos – XVIII a. pradžios gelsvo smėlio paviršius. Virš jo rasti keli akmenys. Spėta, kad čia būta akmenimis grįsto paviršiaus (?). Smėlyje rastas XVII a. 7 dešimtmetyje kaldintas Jono Kazimiero šilingas.

Viršutiniai sluoksniai formavosi XIX–XX a., čia surasta įvairūs to laikotarpio radinių ir monetų. Pasitaiko pavienių ankstesnio laikotarpio – XVII a., radinių ir moneta. Aušros Vartų gatvės namo 21 tirtos patalpos be rūsio pamato apačia pasiekta 1,8 m gylyje.

The 2016 Field Evaluation at Aušros Vartų St. 21

In 2016, a test pit (4 m^2) was excavated in the NW corner of a room in the S building at Aušros Vartų St. 21 (Fig. 1). The 16th–20th-century cultural layer was up to 2.9 m thick. The natural soil was brownish sand (Figs. 2, 3). 16th–17th-century cultural layer horizons with a total thickness of 1.5 m had formed above the natural soil (Fig. 3). Sparse fragments of 16th and 17th (?)-century household pottery vessels were discovered in the lower horizon while fragments of 17th-century panel (*Blattkacheln*) and 'bowl-shaped' (*Schüsselkacheln*) stove tiles, pieces of pottery vessels: cooking pots and vases, a coin the size of a John II Casimir shilling, and a lead merchandise seal were found in the upper horizon.

Vida Kliaugaitė

Pylimo gatvė 47 / Gėlių gatvė 2

2017 m. lapkričio–gruodžio mėnesiais atlikti detalieji tyrimai Vilniuje, rekonstruojamo pastato Pylimo g. 47 / Gėlių g. 2 inžinerinių tinklų įrengimo vietose. Iki projektinio gylio ištirti 8 plotai, iš viso 69,63 m^2 (1 pav.). Pastatas Pylimo g. 47 / Gėlių g. 2 yra Vilniaus senamiesčio 81 kvartale, kuris formavosi už miesto gynybinės sienos bei Rūdininkų vartų. Kvartalą riboja Gėlių, Pylimo ir Sodų gatvės. 1245 posesijoje, kuri užėmė beveik visą kvartalą, XVII–XVIII a. stovėjo medinis dvarelis, o už jo driekėsi daržai. Per 1794 m. sukilimą daugelis medinių statinių sudegė. XIX–XX a. kvartalas apstatytas mūriniais statiniais.

Pastate ir jo kieme vykdyti gana išsamūs tyrimai. I. Vosyliūtė 2006–2007 m. pastate ištyrė 2 patalpas (50 m^2), kuriose aptiko 3,04–3,4 m storio kultūrinį sluoksnį, datuojamą XVII–XVIII a., po juo – suplautinį gruntą su pavie-

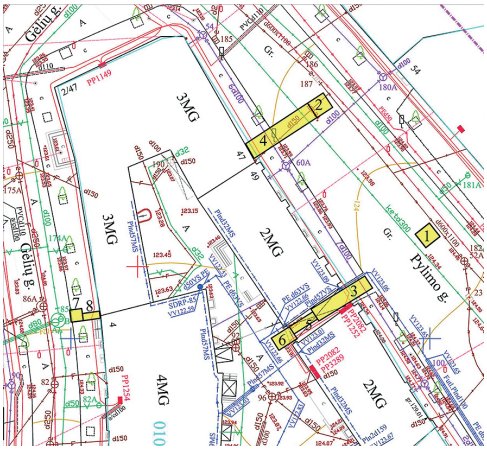

1 pav. Situacijos planas: 1 – 2017 m. tirti plotai. V. Kliaugaitės brėž.

Fig. 1. Situation plan: 1 – areas excavated in 2017.

niais XVII a. radiniais (*ATL 2006 metais*, 2007, p. 388–389; *ATL 2007 metais*, 2008, p. 445–448). Tame pačiame pastate bei jo išorėje 2016–2017 m. detaliuosius ir žvalgomuosius tyrimus vykdė A. Žvirblys (žr. p. 507–509). Jų metu iki įžemio ištirtos dvi patalpos (iš viso 41,59 m^2), pastato vidiniame kieme – 2,5x2 m dydžio šurfas, aptiktas 2,4–3,1 m storio kultūrinis sluoksnis, datuojamas XVII–XX a. Arčiau Pylimo gatvės po šiuo sluoksniu fiksuotas vandens tėkmės suformuotas sluoksnis su negausiais XVI a. radiniais (*ATL 2016 metais*, 2017, p. 425–430). 2017 m. pastato vidiniame kieme detaliuosius archeologinius tyrimus atliko R. Žukovskis (žr. p. 503–505).

2017 m. Pylimo gatvėje, įrengiamų nuotekų šulinių vietose ištirti plotai 1 (6 m^2) ir 2 (6,24 m^2). Juose iki 1,2–1,4 m gylio fiksuoti su gatvės naudojimu bei jos važiuojamosios dalies formavimu

3 pav. XVI a. pabaigos – XVII a. vidurio koklis iš ploto 4. V. Kliaugaitės nuotr.

Fig. 3. A late 16th–mid-17th-century stove tile from area 4.

2 pav. XVI a. pabaigos – XVII a. buitinė keramika iš ploto 4. V. Kliaugaitės nuotr.

Fig. 2. Late 16th–17th-century household pottery from area 4.

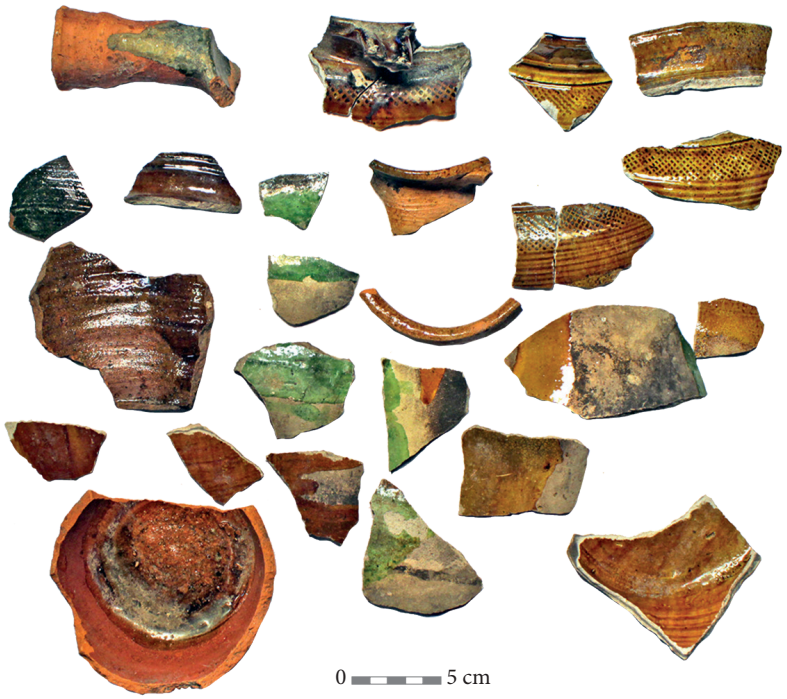

4 pav. Grindinio fragmentas plote 4. V. Kliaugaitės nuotr.

Fig. 4. A paving fragment in area 4.

siejami sluoksniai, giliau aptikti juodos durpingos žemės ir rusvo smėlio sluoksniai su gausia organika (medžių trūnėsiais, šakomis ir panašiai, ypač gausiai surinkta odinio apavo dalių), gyvulių kaulais bei negausia XVI–XVII a. datuojama statybine bei buitine keramika. Plotai tirti iki projektinio gylio – 3,2 m (plotas 1) ir 2,9 m (plotas 2). Įžemis nepasiektas – plote 1, 3 m gylyje fiksuotas smulkaus žvyro maišytas (suplautas) sluoksnis, kuriame pasitaikė keraminių plytgalių, plote 2 nuo 2,8 m gylio fiksuotas rudas plastiškas gruntas su organikos liekanomis (šiaudais, medžių šakomis), be radinių.

Nuo ploto 2 Pylimo g. 47 pastato link, kur suprojektuotos buitinių bei lietaus nuotekų trasos, ištirtas plotas 4 (24 m^2). Plotas tirtas iki projektinio gylio (2,6 m nuo esamo paviršiaus). Ankstesnių komunikacijų tiesimo darbų metu nesuardytose vietose iki 1,2–1,6 m gylio fiksuoti piltiniai su gausiomis statybinėmis atliekomis sluoksniai. Po jais, nuo 1,1–1,4 m iki 1,8–2,4 m gylio (gilėja nuo pastato link gatvės centro) tirtas stambiagrūdžio smėlio su žvyru sluoksnis, panašus į suplautą. Jame fiksuoti juodos žemės, kurioje pasitaikė XVII a. radinių, inkliuzai. Nuo 1,5–2,4 m gylio tirtas juodos riebios su gausia organika ir XVI a. pabaigos – XVII a. I pusės radiniais (2, 3 pav.) sluoksnis. Prie pastato pamato ir po juo 1,55 m gylyje aptiktas XVII a. datuojamo akmenų grindinio fragmentas, žemėjantis Š kryptimi (4 pav.). Įžemis plote nepasiektas.

Įvažiavime į kiemą (Pylimo g. 49), įrengiamos lietaus nuotekynės vietoje ištirti plotai 3 (18 m^2), 5 (4,2 m^2) ir 6 (6 m^2). Plotai jungiasi tarpusavyje, jie tirti iki projektinio gylio: 2,6–3 m (plotas 3), 2,1–2,2 m (plotas 5) ir 1,9 m (plotas 6). Šiuose plotuose iki 1,9–2 m gylio fiksuoti supiltiniai nestabilūs rudos–pilkos žemės sluoksniai su negausiais smulkiais XVII–XIX a. radiniais – buitine ir statybine keramika. Daugiau radinių aptikta tik arčiau gatvės tirtame supiltiniame statybinių atliekų sluoksnyje – čia aptikta XVII a. datuojamų koklių fragmentų, tiesa, irgi gana smulkių. 1,8–2 m gylyje plotuose 3 ir 5 fiksuoti XVII a. datuojamo akmenų grindinio su lataku fragmentai. Grindinys buvo paklotas pilkos žemės su smėlio ir žvyro priemaiša sluoksnyje, po juo nuo 2,4–2,5 m gylio tirtas pilkos smėlingos žemės sluoksnis su negausia neišraiškinga buitine keramika. Įžemis pasiektas tik ploto 3 R dalyje (dabartinio šaligatvio zonoje), 2,6–2,9 m gylyje. Plote 3 aptikti 3 mūrų, datuojamų XIX a., fragmentai.

Įrengiamo vandentiekio vietoje Gėlių gatvėje ištirti plotai 7 (2,89 m^2) ir 8 (2,3 m^2). Plotai tirti iki projektinio gylio: 1,9 m (plotas 7) ir 1,7 m (plotas 8) nuo esamo paviršiaus. Iki 1–1,2 m gylio šurfuose fiksuoti supiltiniai rudos žemės ar smėlio–žvyro sluoksniai. Po jais iki 1,7 m gylio tirti pilkos–rudos žemės sluoksniai su statybinių atliekų priemaiša ir negausiomis smulkiomis XVIII–XIX a. būdingos buitinės keramikos šukėmis bei keletu žaliai glazūruotų koklių fragmentų. Nuo 1,7 m gylio fiksuotas tamsiai pilkos žemės sluoksnis su pavieniais

XVII a. datuojamais radiniais. Įžemis šiuose plotuose nepasiektas.

2017 m. detaliųjų tyrimų duomenimis, Pylimo g. 47 / Gėlių g. 2 ir Pylimo g. 49 sklypuose tirtose vietose kultūrinis sluoksnis pradėjo formuotis nuo XVI a. pabaigos – XVII a. Pylimo gatvėje aptikti sluoksniai sietini su šioje vietoje buvusiu gynybiniu grioviu bei vėliau jo vietoje įrengtos gatvės eksploatacija. Iš viso tyrimų metu surinkti 499 radiniai, jie perduoti LNM.

Pylimo St. 47 / Gėlių St. 2

In 2017, an excavation was conducted at utility line installation sites at Pylimo St. 47 / Gėlių St. 2, Vilnius. Eight areas (a total of 69.63 m^2) were excavated down to the planned depth (Fig. 1). Layers connected with the formation of the carriageway and the street's use were recorded at a depth of 1.2–1.4 m in areas 1 and 2, below them (at a depth of 1.2–3 m) black peaty soil and brownish sand layers with abundant organic material, animal bones, and sparse 16th-17th-century structural ceramics and household pottery were discovered. In the other excavated areas, layers formed in the 18th–19th centuries were recorded to a depth of 1.5–1.8 m and below them late 16th–17th-century cultural layers with finds (Figs. 2, 3). In areas 3 and 5, 17th-century stone paving was discovered at a depth of 1.8–2 m (Fig. 4) and in area 3 the remains of a 19th-century masonry wall.

Darius Kontrimas

Žygimantų gatvė 1

Dabartinis Žygimantų g. 1 sklypas (1 pav.) yra buvusio istorinio Puškarnios (Totorių Lukiškių) priemiesčio ir Radvilų dvaro teritorijos dalis. Šiame priemiestyje nuo Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytauto laikų buvo apgyvendinti totoriai (apie 1394–1397 m.). Puškarnios dalis, buvusi palei Neries upę, XV a. pabaigoje atiteko Radviloms. Manoma, kad panašiu metu, apie 1506 m., pastatyta ir rezidencinė Radvilų pilis–rūmai. Jie buvo trijų aukštų. Taip pat turėjo aptvarinę sieną su kampiniais bokštais bei ūkiniais pastatais, kurie matomi J. G. M. Fiurstenhofo 1737–1740 m. Vilniaus plane. Į R nuo šių rūmų plytėjo itališko stiliaus sodas su obelų ir vyšnių alėjomis. Jo centre buvo 4 tvenkiniai. Apie 1705 m. rūmai sudegė, jie neatstatyti, dėl to bėgant metams sunyko. Rezidencijos ir sodo teritorijoje po truputį pradėti statyti nedideli mediniai dvareliai ir kiti pastatai. XIX a. I pusėje rūmų mūrai buvo išparduoti kaip statybinė medžiaga (Drėma V., *Dingęs Vilnius*, V., 1991, p. 155–158). XIX a. šios Puškarnios priemiesčio dalies reljefas pasikeitė. Buvo užpilti Radvilų rūmų sodo tvenkiniai. Be to, Neries pakrantė per kelis kartus buvo gerokai paaukštinta atvežtiniu gruntu ir statybinėmis šiukšlėmis. 1737 m. Fiurstenhofo plane tirtame sklype matomi 4 tvenkiniai. PR dalyje buvę du 40x20 m dydžio tvenkiniai, kiti du – 25–30x20 m dydžio. Minėti tvenkiniai apytiksliai turėję būti perkasų 2–4, 7, 8 vietoje. Į Š, ŠV nuo perkasų 3 ir 4 šiame plane nurodoma buvusio parko vieta, jo prieigos. 1808 m. plane (2 pav.) tirtame sklype matomi jau kitokio išplanavimo, protakomis sujungti 100x40 m, 35x15 m, 50x40 m ir 40x20 m dydžio tvenkiniai. Šurfų 7, 8 ir 15 vietoje šiame plane nurodomas 20x10 m dydžio, tikėtina, medinis pastatas. Panašūs pastatai matomi ir perkasų 1, 6, 7 ir 9 vietose.

2017 m. tirtame sklype žvalgomuosius tyrimus 2012 m. atliko R. Šmigelskas (*ATL 2012 metais*, 2013, p. 519–520). Ištyrus 8 šurfus fiksuotas 3,2–5 m storio kultūrinis sluoksnis. Viršutinėse šurfų dalyse tirtos iki 2 m storio XIX–XX a. supiltos griuvenos, tikriausiai atvežtos iš kurios nors Vilniaus miesto vietos. Giliau tirtas